

הלכות תפילין סימן כה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לו]

ואם פסק וְעָנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמָה רַבָּא אוּ קְדוּשָׁה אוּ בְרָכָה אוּ שְׁעָנָה אָמֵן עַל אֵיזָה בְּרָכָה שְׁשֻׁמַע, חוֹזֵר וּמְבַרְכֵהָ.⁽⁴³⁾

43) אמנם, לענין מי שבירך על מצוה שברצונו לקיים או שבירך ברכת הנהנין, והפסיק בין הברכה לקיום המצוה או ההנאה בעניית אמן על ברכה ששמע, כתב בשעה"צ לקמן (סי' רטו ס"ק ב) שדינו תלוי במחלוקת הט"ז והמג"א כאן לגבי תפילין, ולא הכריע במחלוקת זו, ובכך פסק כדעת המג"א (ס"ק יז) ולא כדעת הט"ז (ס"ק ח).

[משנ"ב ס"ק לז]

דְּהַשְׁתִּיקָה כְּעִנְיָהּ לְעִנְיָן לְצַאת יְדֵי חוֹבָה.⁽⁴⁴⁾

44) ולצאת ידי חובת ברכה לכתחילה מדין 'שומע כעונה', כתב לקמן (סי' נד ס"ק יב) שאין זה נכון, ולכן מי שהביאו לו תפילין בין 'שתבח' לקדיש, יניחן או רק אם יוכל לגמור את ההנחה והברכות קודם שיגיע השי"ץ ל'אמן יהא שמיה רבה' ו'ברכו' (כדי שיוכל לענות 'אמן יהא שמיה רבה' ו'ברכו') או אם כבר שמע קדיש ו'ברכו', אבל אם לא יוכל להניח גם את של ראש קודם לכן, טוב יותר שימתין מלהניח את התפילין עד שיסיים השי"ץ 'ברכו' ואז יניחן. אמנם באופן זה שמניח לאחר 'ברכו', כתב שם (ס"ק יג) שיניחן בלא ברכה, ולפני שמתחיל 'אהבה רבה' ימשמש בהן ויברך עליהן. וראה מה שכתבנו שם.

[ביה"ל ד"ה אם שמע קדיש]

ובאמצעות-התיים הקריע דְּבָזָה אֶפְלוּ לְדִירָן דְּנִהְגִין כְּרַבְנֵי תָּם לֹא יִכְרֹךְ כִּי אֵם

בְּרָכָה אַחַת וְהוּא 'עַל מִצְוֹת', עֵינֵי שֵׁם מִלְתָּא בְּטַעְמָא.⁽⁴⁵⁾

45) שכתב מפני שהוא ספק ספיקא, שמא הלכה כרש"י שאף אם שח אין לברך על התפילין של ראש אלא ברכת 'על מצות', ואף אם נאמר שהלכה כר"ת שאם שח צריך לברך על התפילין של ראש שתי ברכות, מ"מ שמא הלכה כר"ת אף בזה שאין הקדיש נחשב להפסק כלל.

[משנ"ב ס"ק לח]

וְהַקְרִיבָה סְבִיב הַזְרוּעַ אֵינָה מְעַקֵּר הַדִּין.⁽⁴⁶⁾

46) ומי שיש לו מכה בזרועו, ומחמת הכאב אינו יכול להשהות את הרצועות הכרוכות על זרועו יותר מזמן מועט, כתב הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ד ס"ז) שמוטב שיקיף את הזרוע בלא הכריכות, וימתח את הרצועה עד האצבע ויכרוך עליה ג' כריכות, כדי שיוכל להניח את התפילין זמן רב יותר, ואם יכול להתגבר על כאביו, ולכרוך גם על היד וגם על האצבע, עדיף יותר.

[משנ"ב ס"ק לט]

אֶפְלוּ אֵם יִרְצָה לְהוֹצִיא הַשֵּׁל-רֹאשׁ וְהַשֵּׁל-יָד שְׁנֵיהֶם בְּשָׁנָה מִן הַתִּיק, דְּבָזָה אֵין מְעַבֵּיר עַל הַמִּצְוֹת, אֶפְלוּ הֵכִי יֵשׁ לְזָהָר, כִּי יֵשׁ בְּזָה טַעַם עַל-פִּי הַקְּבֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית-יִזְסָף.⁽⁴⁷⁾

47) אמנם, לגבי תפילין של יד ותפילין של ראש הנמצאות שתייהן לפניו בחוץ, שכתב הרמ"א שלא יתקן את התפילין של ראש לפני הנחת התפילין של יד, ביאר המשנ"ב (ס"ק מא) שמדובר אפילו אם אינו מניח מידו את התפילין של יד בשעת תיקון התפילין של ראש. וביאר הטעם, שכיון שלאחר מכן יצטרך להניח מידו את התפילין של ראש כדי להניח את התפילין של יד, על כרחו יעביר על המצוה, ולכאורה שייך טעם זה גם כאן.

הַלְבוּת תַּפְלִין סִימָן כּה

י (לג) יאם סח (י) לצרף תַּפְלִין (לד) אינו חוזר ומבָרַךְ. *אם שמע קדיש או קדשה בין תפלה של יד לתפלה של ראש (לה) לא יפסיק (לו) לענות (יא) ולא עמקום, אלא (לו) שותק ושומע ומכונן למה שאומרים: יא אחר שקשר של יד על הזרוע יניח של ראש (לה) קדם שִׁיבְרָךְ (יג) ויניח תפלה של ראש (יג) ויניח תפלה של יד (מ) מוּנַחַת: הגה ואף אם שניהם לפניו חוץ לתיק, (מא) לא יתקן לפתח התפלה של ראש עד אחר הנחת של יד (מהרי"א ומהרי" בן חביב), יש מי שפתיח הניח של יד מישב ושל ראש מעמר

נ	טורדי בשם ר"ח
ס	הרא"ש ומפור
ע	דשי"י סוף פ' ג
ה	דספה ורי"ח ור"ן
ו	תוספות בכרכות
פ	טור בשם הרא"ש
צ	תשובת הר"י גיקטלאו

שערי תשובה

באר היטב

ועין בי"ח תשובת בית יעקב בסי' פח והבאתו לעיל סי' ח ע"ש: עמקום. עין בה"ט. והפנים מאירות ח"א סי' נט דעתו שפתיח לענות אמן אחר ברכת חברו על התפילין לכתחלה, אי"צ ודקדוש וקדשה לא יפסיק מ"מ אמן הוא קבלת הדרים שפאמין בה' שזנינו להניח תפילין לא הוי הפסק; וכיון ששרית"א חן לקדוש וקדשה פוסק יש לסמך עליו לענוף ענינו אמן ע"ש. ומי בשם דר"ניניעם לענין להפסיק בענינו קדוש וקדשה ואמן בין תפילין לשרית"א בתפילין של יד כ"כ בכבוד שור בסוטה דף מד ע"ב ע"ש: [יג] הרענונה. עין כהמ"ח בשם הרא"י ו"ל וי"כ הר"ק"ז בחשבוה ח"ב סי' תרכ"ג, וכתב כברי"י שכן המנהג בכל מקום. וכתב בספר מי"מ: אמנם נראה שאם אחר שבָרַךְ שמע קדיש או קדשה, ואם לא יברך יתנה לו פנאי להניח של ראש ולענות, ויש לעשות כן ודקדוש טפי למועד הכי וכן נהגתי עכ"ל: [יג] מהתיק. עין כהמ"ח ועין לקמן סימן כח מ"ש בשם המג"א. וכתב כברי"י בשם תשובות מהרי"י מולכו: מי שישיבח ולכש שיר קדם ש"י אין צורך להסירה כיון דרצא ידי מצוה, והוכיח בן מבי"י סי' כו ע"ש, וכי"כ בשאלת יעב"ץ סי' קכה, ונה ללא כבעל הלכות קטנת סי' נג. ומי"מ גם הוא כתב שאם לכש שיר מפני שיהיה אלה לש ש"י ואח"כ נודדו ש"י ש"י א"צ להסיר ש"י קדם הנחת ש"י ע"ש. ועין בשלמ"א ונבחר ב"ח מהמורה"ש שכתב: מור"ד הנה נהנה שלא להוציא תפילין מן היסוד עד שישניח וקשר אף שצריך לא התיק בורוע עצמו. וכפי הטעם שכתב מה"ח אפשר דאף ז"י אחז אין להוציא ש"י עד שישניח של יד ע"ש. ועין בתשובת חתמ"ס ח"ג סי' כו בהבאתו לקמן סי' מ"ע ע"ש:

יד כשאומר שנית להניח, ט"ז: (י) לצרף תפילין. ולכתחלה אסור, מיהו אי לא סגי בלא"ה מטר להסית, מ"א: (יא) עמקום. ואפי' לענות אמן על ברכת תפילין שבָרַךְ אחר לעצמו אסור, דבר שמואל סימן קמב; ואם פסק ונעה, מחלוקת בין הפוסקים אם חוזר ומבָרַךְ, וט"ו פסק ד"צ לחזר ולבָרַךְ וכ"כ דברי שמואל שם, ועין בתשובת פנים מאירות חלק א"ח סימן נט. וכתב המ"א ומי"מ משמע דהפניה בח"ה בלא ברכה נשאי לענות, דליפא אסור אלא משום שזונה ברכה, והקא אין כאן ברכה ע"ש; לפ"ז מטר לענות קדיש וקדשה ואמן בין תפלה לתפלה בתפילין דר"ת הואיל ואין מברכין עליהם, וכ"כ בהדיא בתשובת דר"ניניעם חלק א"ח סי' נט. גם נ"ל אם חברו מברך על התפילין והוא מכונן לצאת בכרבת חברו וגם חברו מכונן להוציא, דרשאי לענות קדיש וקדשה וק"ל אבל שיחת חליו לעולם אסור, וכ"כ בדר"ניניעם שם, ועין בעית"ס ק"י, ויניח סימן ל"א ס"ק ג ונ"ל ע"ש: (יג) הרענונה. ובכונות איתא בשם הרא"י ו"ל בָרַךְ קדם שהניח של ראש, וע"ש סי' כו ס"ק טו מ"ש: (יג) מהתיק. וניחם בתיק באפן שא"א לשל-ראש שִׁבְרוּ קדם, ט"ז. הכנה"ג כתב בשם רבו דאין קפידא אלא כשהפניה עצמו מוציאה מן התיק קדם שישניח שלידי, אבל אדם אחר בעוד שהברו מניח תפלה של יד מוציאה ומייר לו תפילין של ראש אין קפידא ע"ש. ועין בספר משנת חסידים דף נו בכונות:

באור הלכה

משנה ברורה

* אם שמע קדיש וכו'. עין במשנה ברורה בסעיף קטן לו דאם פסק וענה חוזר ומבָרַךְ. ועין בחי"א דאם שפתיח בפשיטות ולדודין צורך לבָרַךְ שמים על השל-ראש, ולתמחבר לא יברך כי אם על מצות; ובאצות החיים הכריז דבה אפילו לידן ודגונון כרבנו הם לא יברך כי אם ברכה אחת והוא על מצות, עין שם מלתא בטעמא⁴⁵. כתב הבאר היטב: נראה לי אם חברו מכונן להוציא בברכת תפילין וגם הוא מכונן לצאת, דרשאי לענות קדיש או קדשה; ואינו נראה, דהלא יוצא בכרבת חברו אינו צריך מאם מברך לעצמו, ובכרבת עצמו אם פסק אפילו לאמן; והא שמה רבא חוזר ומבָרַךְ ואינו יוצא בכרבת ראשונה, ואי"כ הוא גורם ברכה שאינה צריכה, ועין באליה רבה שמוכת דברינו, ועין בסימן קסו סעיף ו, במגן אברהם סעיף קטן ט' ובט"ז סעיף קטן ח שם באמצע דבור; ועוד תמוה פסק הרומק"ע, ע"ש, ואפילו הרומק"ע גופא מודה בענין תפילין. כמו שכתב הפרי"מגדים שם. מקל וזה נראה דאפילו בדיעבד יש להחמיר בזה לחזרו ולבָרַךְ, ואפילו אם חברו הניח כבר התפילין שלו בשעה שהוא מפסיק; ועל-כ"ל פנים לכתחלה בודאי אסור להפסיק בנה כיון

ימשמש אחר הברכה, ועין בבאור הלכה מה שכתבנו בשם הגאון ר' עקיבא איגר בנה: י (לג) אם סח. ואפלו (לו) אם סח בין ברכת 'להניח' ובין הנחת התפילין של יד גם-כין דינא הכי: (לד) אינו יכו'. אבל לכתחלה אסור להסית בין ברכת 'להניח' עד אחר הנחת של ראש (ל) אפלו בדרבים שהן לצרף תפילין, אם לא היכא שאי אפשר בענין אחר. (למ) אף בחל המועד שאין מברכין אפטר דיש להקל לכתחלה בדרבים שהם לצרף תפילין: (לה) לא יפסיק. ואפלו לענות אמן על ברכה זו גופא, כגון לענות אמן על ברכת תפילין שמברך אחר, אסור, אם לא שחברו מכונן להוציא בכרבה זו [תשובת ד"ש והגרע"א בחידושו דלא כפנים מאירות, ע"ש]: (לו) לענות עמקום. ואם פסק וענה אמן זה שמה רבא או קדשה או ברכו (לט) או שענה אמן על אינה ברכה ששמע, (מ) חוזר

ומבָרַךְ⁴⁸, ועין בבאור הלכה. ויחל המועד, או הפניה תפילין דרבנו הם וכיוצא, שפניה בלי ברכה, (מא) יש להקל ולהפסיק לענות אמן זה שמה רבא וקדשה וברכו ואמן, אף (מב) אחר-כך זיו השלי"ד ממקומו קדם שישניח השל-ראש כדי שיהיה בנה אחת לשניהן: (לז) שותק ושומע. והשתיקה כעניה (מג) לענין לצאת ידי חובה⁴⁴, אבל לא שישב כהפסקה: יא (לח) קדם שִׁיבְרָךְ. הטעם, (מז) כיון שבָרַכְת 'להניח' חזרת גם על של ראש, כפי"ו בסעיף קטן לו, וכל-שכן להמחבר לעיל בסעיף ה דסביבא לה דאינו מברך אלא אחת, על-כן ימעט ההפסק בכל מה שייכול, והקריכה סביב הזרוע אינה מעקר הדין⁴⁶, על-כן טוב לאחר אותה עד שפני שהוא טובר כיון דלכתחלה גם הכריכות שקה נוגה לבָרַךְ השבָע הכריכות סביב וזונו תחלה נאכל (מח) לא הג' כריכות ששל האצבע, מפני שהוא טובר כיון דלכתחלה גם הכריכות הוא מצוה לפיכך אין זה הפסק, (מו) וכן המנהג בכל מקום. ועין בתשובת משנת יעקב סימן כח, דעתו גם-כין במנהגו לבָרַךְ קדם על הזרוע לחזוק, דבלאו הכי לא מתקנים ואינו נראה קשיה, עין שם. כתב בספר מאמר מרדכי: אם שמע קדיש וקדשה אחר שבָרַךְ על שלי"ד, ואם יברך לא יתנה לו פנאי להניח של-ראש ולענות, יניח של-ראש קדם הכריכות (מז) אם יכול להדק במקצת שלא ימיש התפלה של יד ממקומו: (לט) שאסור וכו'. הינו (מח) אפלו אם ירצה להוציא השל-ראש והשלי"ד שניהם בשנה מן התיק, דבה אין מעביר על המצות, אפלו הכי יש לזהר, פי יש בנה טעם על-פי התפלה, כמו שכתב בבית יוסף⁴⁷; וכל-שכן להניח השלי"ד מידו ולהתעסק בהוצאת השל-ראש, מרינא אסור: (מ) מוּנַחַת. ורצה לומר, שמהנה מהדקת יפה על הזרוע, וא' מטר (מט) אפלו קדם שעשה השבָע הכריכות. ואם אחר יכול להוציא ולהקן של-ראש בעוד שהברו מניח שלי"ד, הפרי"מגדים מחמיר ואצות-החיים מקל, עין שם: (מא) לא יתקן. ורצה לומר (נ) אפלו אם בעת תקון השל-ראש לא יניח השלי"ד גם-כין מידו, אפלו הכי (נא) כשהפניה אחר-כך השל-ראש להניח השלי"ד הוי כמעביר על

י (ל) פרי"מגדים: (לו) מגן אברהם: (לז) פרי"מגדים ואצות-החיים: (לט) הרא"ש בהלכות קטנות: (מ) לכוש ונחלת ע"ב ומגן אברהם ואלהיה רבה ותיי"א דם וד"ר החיים, דלא כט"ז: (מא) מגן אברהם וד"ר החיים ואצות-החיים ועוד הבה אחרונים ע"ש, דלא קאליה רבה: (מב) אצות-החיים: (מג) ט"ז: (מד) ט"ז בשם הרא"ש: (מה) פרי"מגדים: (מו) פרי"מגדים: (מז) אצות-החיים: (מח) אצות-החיים: (מט) אצות-החיים: (נ) פרי"מגדים: (נא) מגן אברהם:

שער היצוין

(לו) פרי"מגדים: (לו) מגן אברהם: (לז) פרי"מגדים ואצות-החיים: (לט) הרא"ש בהלכות קטנות: (מ) לכוש ונחלת ע"ב ומגן אברהם ואלהיה רבה ותיי"א דם וד"ר החיים, דלא כט"ז: (מא) מגן אברהם וד"ר החיים ואצות-החיים ועוד הבה אחרונים ע"ש, דלא קאליה רבה: (מב) אצות-החיים: (מג) ט"ז: (מד) ט"ז בשם הרא"ש: (מה) פרי"מגדים: (מו) פרי"מגדים: (מז) אצות-החיים: (מח) אצות-החיים: (מט) אצות-החיים: (נ) פרי"מגדים: (נא) מגן אברהם:

הלכות תפלין סימן בה

ק טקה מו וקכ"ו
 ר ראו"ש בש"ס ר"ו
 והטור ש ביה"וסף
 ת שאלה בבב"מ
 קל"ג

אגור בשם הוהר סימן פד). (ובבב"מ ד' אלו לא נהגו כן, אלא (מב) שתייהן (יד) [יד] מעמד): **יב** *אם מניח תפלין כמה פעמים ביום, צריך לברך עליהם (מג) בכל פעם. (מד) וְנִשְׁמְטוּ (מה) ממקומם וממשמש בהם להתזוירם למקומן, צריך (טו) [טו] לברך: הגה ואם מחזיר אחת מהם יברך כמו שפניח תפלה אחת, כדלקמן סימן כו (דברי עמנו). **שתייהן ממקומם אדעתא להתזוירם מיד**, (מו) צריך לברך: הגה *ויש אומרים (טו) [טו] שלא לברך (טו סימן ה) *והכי נהגו, וכבר נהבאר לעיל סימן ח סעיף יד): **מי שפניח תפלין (מה) של יד וברך, ובתחלתו (יז) [יז] ההדוק *נפסק הקשר של יד והצריך**

שערי תשובה

באר היטב

(יד) מעמד. עין בה"ט. ועין בשו"ת ח"צ סי' לו שהביא מתשובת הרב"ז דין שאינו מזכיר הפסוק בש"ס ופוסקים יש לילך אחר דברי קבלה, וגם במקום שיש פלגות בין הפוסקים דברי קבלה ירבע ע"ש: **[טו] לברך**. עבה"ט, ועין בש"ת דמתלך בין מי שילובש תפלין כל היום וגם מו"מ שלו בתפלין שפיר הוי הפסח הדעת בנשטט ע"ש: **[טז] שלא לברך**. עבה"ט ועין לקמן סי' נג בבאר היטב סי' ק"ג שהביא מגב"נר"ם וכתב דמג"א סי' כה משמע דא"צ לברך, וכבר כתבתי מזה בס"ח ע"ש, ועין בפתי"ש פ"ל א סי' טו מ"ש בזה על דברי גב"נר"ם, ובסי' נג יתבאר בעה"ת: **[יז] ההדוק**. עין בה"ט, ומ"ש דה"ס המג"א סי' ד"א דהמג"א לאו מטעמא דה"ס אפי' עלה אלא משום טעמא דכתב לעיל בנשטט דכו"ה שאין לכבוש התפלין רק בזמן תפלה לא הוי הפסח הדעת, וא"כ לדעת הש"ע והאר"ק שקמה לעיל סי' טו גם בזה יש לברך. וגם נ"מ בני שילובש תפלין כל היום דגם שלי"ה מודה כמש"ל. גם דברי המג"א צ"ע מה דמדמה נפסק לנשטט אלא דמי"ש שלי"ה שנראה שלפי הטעם השלי"ה יש לחלק ביניהם, ועין בא"ר שב"צ משמע כה"ס ויש להקל בספק ברכה. ואם נפסק הקשר ורופא להניח תפלין אחרים י"ל דהכל מודים ממקומם או היסדן לגמרי, ע"ת: **(יז) ההדוק**. ר"ל קדם שגעשה המעשה המצווה. וכתב ט"ז: מזה יש ללמד בפי' שיש בידו תפלין בלא קשר ומברך

באר הגולה

משנה ברוחה

המצות: (מב) שתייהן מעמד. עין במגן אברהם שרופא להכריע דהנחה של יד תהיה מנישב והתברכה תהיה בעמידה; אבל באליה רבה בשם רש"ל בתשובה סימן צו כתב, דמי לנו גדול מרבנו שמשון מקנינו, אחר שלמד קבלה היה מתפלל כתינוק בן יומנו, דמי שלא יכול להשיג סודוה על נכון יבוא לקצין בנטיעות, על-כן **(נג) יתיה הברכה והנחה בעמידה**⁶⁴. ובבאר הג"א הוכיח דגם לפי הוהר מטר להניח התפלה של יד בעמידה, על-כן אין לזוז מהמנהג⁶⁵. כתב הנקסט הגדולה בכללי הפוסקים: כל דבר שפעלי הקבלה והזכר חולקין עם הגמרא והפוסקים, הלך אחר הגמרא והפוסקים; מיהו אם פעלי קבלה מחמירין, יש להתמיר גמ"כ; ואם לא הזכר בגמרא ובפוסקים, אפי' שנוכר בקבלה, אין אנו יכולין לכף לנהג כף; **(נד) ודין שאין מזכר בהפוך בש"ס ופוסקים, יש לילך אחר דברי קבלה; וגם במקום שיש פלגות בין הפוסקים, דברי קבלה יכריע**⁶⁶: **יב (מג) בכל פעם**. אפילו אם כשלקן **(נד) היה דעתו להתזוירם תכף, ואפילו אם (נז) לא שנה מקומו כלל ביניהם, והרמ"א בסמוך פליג על זה, ואם בשעת ברכה היה דעתו שאחר-כך יטלקם ויחזור ויניחם, מנכח מדברי המגן אברהם לעיל בסימן ח סעיף קטן טז דלכלי עלמא אין צריך לחזור ולברך**⁶⁷: **(מד) נשטטו**. כתב שלי"ה: הא דלא נהיג האידינא לברך כשנשטטו ממקומם, משום דבשעת תפלה מסתמא אינו מסיח דעתו מהם והוי כחולצין על-מנת להתזויר⁶⁸, דפסק הנה"מ בסמוך דאין לחזור ולברך. ואם-כן **(טו) אותן שהולכין לפעמים עד חצות בתפלין, אם נשטטו ראוי לברך**. והחיי"אדם כתב, דאף בשעת התפלה אם נשטטו המברך לא הפסיד. ומכל מקום **(טו) נראה דלמעט בברכות צריך: (מה) ממקומן**. דוקא כן או רבן, אבל מקצתן, אף דצריך להתזויר על מקומן אין צריך לחזור ולברך⁶⁹ **[ט"ז] בסימן ח סט"ו ועי"ש בפמ"ג**: **(מו) צריך לברך**. דכיון שזוין ממקומן הוי כמו שהסי"ן לגמרי: **(מז) שלא לברך**. כיון דהיון על דעת לחזור, מה שאין כן בנשטטו מעצמן אחריו דתכף שנשטט אודא לה המצווה, ולהכי שתיק לה הרב להתמכר שם. ודע עוד שהוא הדין **(מז) אם הסיים לגמרי אדעתא להתזוירם מיד, פליג נמי היש אומרים, ואפילו אם (מט) שנה מקומו ביניהם, ופסקו האחרונים פ"ה**⁶⁴. ואם **(ס) לא היה בדעתו להתזויר מיד רק לאחר זמן, אפילו אם אחר-כך לבשן תכף, או שהיה בדעתו להתזויר תכף ואחר-כך (סא) נשתתה הדבר והסיים דעתו ביניהם, לכלי עלמא צריך לחזור ולברך**. וכן **(סב) אם חלצן לכנס לבית-הכנסא, אפילו היה דעתו ללבוש תכף צריך לברך לכלי עלמא**⁶⁵, דהא אין רשאי לילך בהם לבית-הכנסא ואדחי לה, וכמ"ש בסימן סה. וכתב החיי"אדם, שהוא הדין כשחולצין שצריך להפית⁶⁶, כיון דאסור להפית בהן צריך לחזור ולברך: **(מח) של יד**. והוא הדין **(סג) בתפלין של ראש דינא הכי:**

שער הציצית

(נז) וכן הסכים הפרי"מגדים: (נג) שערי-תשובה: (נד) בבית-יוסף: (נז) דאפילו הויה חוזר ומברך: (טו) פרי"מגדים: (טז) פרי"מגדים: (נח) עלת-תמיד וט"ז ואלהי רבה: (נז) מגן אברהם לעיל בסימן ח סעיף קטן י"ח: (ס) מגן אברהם: (סא) פשוט: (סב) עין בבאר הגולה בתפלין היטב: (סג) חיי"אדם: